

Elhunyt Bárdos Attila

1941 – 2015

Vannak emberek, akiket régóta ismerünk, mégsem kerültünk igazán közel hozzájuk, és vannak, akiket rövid ismeretség után is hamar megszeretünk, úgy érezzük, mintha régóta életünk részei lettek volna. Ennek a magyarázható lélektani helyzetnek, és egyben megmagyarázhatatlan titoknak, túl azon, hogy a hasonló ösztönösen vonzódik és kötődik a hasonlóhoz, fő oka talán: mondjuk ki bátran, vannak nagyon szeretetre méltó emberek. S ha ez minőséggel, értékkel, tehetséggel társul, akkor végképp igaz egyik nagy költőnk mondanása: a tehetséges és tevékeny embert csak szeretni lehet.

Bárdos Attilát, az embert, a költőt, az értelmiségit, az apát, férjet és nagyapát személyesen nem régóta ismertem, tudtam róla, róla, a költőről. Aztán a sors és az ő akarata úgy sodorta, hogy kiadója lehettem harmadik verseskötetének. Az első pillanattól megszerettem, az első pillanattól közel éreztem magamhoz. Talán ezért is van, hogy lánya, Yvette, illetve a család felkérésére szólhatok róla, ahogy említettem, a költőről, az emberről, az értelmiségről, vagy hogy másképp fogalmazzak: a versekről és a tettekről. Vagyis: Az életéről és művészetéről...

A Hungarovox Kiadónál a közelmúltban megjelent kötetének beszédes címe: *Le a mélybe*. A metaforikus cím azokra az emberi mélységekre utal, amelyek a csillagokra mutatnak, és amelyek segítenek eligazodni kaotikus világunkban. Ebben a játékoságot sem nélkülöző könyvben olvashatjuk Bárdos Attila vallomását: *Hogy olvassunk verset? Hogyan élünk? Hogyan van értelme egyszeri emberi életünknek?* Verssorai megadják a szép és irodalmi választ.

Bárdos Attila lenyűgözően tartalmas életet élt. Használtam már az értelmiségi kifejezést. Rá igazán illik a nagy író, Németh László felszólítása: Csak értelmiségi hivatását ne feledjük soha – mondanom sem kell, hogy ennek középpontjában nem feltétlenül a diploma áll. Annál inkább a minő-

ségi ember – gyarlóságokkal együtt –, tudással és tartással. És természetesen hűséggel. Hogy mihez? Kapcsolatsorvasztó és lumpenizálódó korunkban félve mondom, de mást nem tehetek: az értékekhez és embertársainkhoz, no nem a megfoghatatlan emberiséghez elsősorban, hanem a hozzánk közel állókhoz, legyen az családtag, kolléga, barát, költőtárs.

A pedagógus szülőktől származó, példás családi mintán nevelkedő, Baján és Szegeden tanuló mindig költő és később matematikusi végzettségű Bárdos Attila magasra tett mérce szerint élt. Mindig költőt mondtam, és nem véletlenül, mert meggyőződésem, hogy a kései publikálás ellenére mindig költő volt. Jól tudjuk, hogy költő nem lesz, hanem valaki annak születik. Sokan úgy tartják, a matematika végső lényege már-már a költészettel határos, rendet és harmóniát keresünk mindannyian, nem beszélve József Attila gyönyörűséges meghatározásáról: a líra logika, de nem tudomány. Bárdos Attilát, a költői tehetséggel megáldott tudóst, tanárt, tanulmányíró és tankönyvszerzőt bárho24

vá vitte az élet: teljesített.

Régi vágású ember volt, mégis a legmodernebb. Van-e korszerűbb a hagyományörző, értékteremtő személyiségnél? Aligha. Bárdos Attila ilyen típusú egyén volt. Nem szálazta, nem szálazhatta szét életét. Családi életében is az ésszerű, mindig rendet teremtő és tartó, szerető férj, apa, nagyapa volt. Közösségteremtő szervező egyéniség volt. Baráti körök, költői társaságok megbecsült személyisége.

Értékekről, értékes emberről beszéltem eddig. Kinek-kinek hite szerint, ettől elválaszthatatlan a szakralitás. Én most nem az örök életről, a test feltámadásáról szólnék, amiben különben hiszek. Hanem hangsúlyoznám a művészet és kultúra szakrális megtartó erejét Bárdos Attila esetében is. Milyen gyönyörű, hogy egy született költő nyugdíjas korában aktivizálta magát. Ez még gyenge verseknél és gyenge versfaragóknál is mindig meghiúsulhat. Van valami végső üzenete és sugallata, hogy nem adom föl: teszem ezt isteni parancsra, baráti biztatásra, művészi küldetéstudatra. S ha jó költő magasodik a kor és életkora fölé, végképp lenyűgöz. Barátok, kortársak, értő költők dicsérték és értékelték Bárdos Attila műveit, nem véletlen, hogy utolsó kötetéhez a József Attila-díjas Payer Imre írt ajánló sorokat.

Most búcsúzunk attól, akit olyan sokan szerettünk és tiszteltünk. Emlékezzünk hát rá és olvassuk verseit. És ne feledjük, amit ő képviselt: a minőségi élet lehetősége bennünk van. Hogy írta Bárdos Attila *A létezés talánya* című versében? „Lehetőség, / elérhetetlen határ./Növekedés,/a képzelet le nem áll.” Igen, Attila, ahogy költészetteddel bizonyítottad, a kételyek és a zord világ ellenére kell, hogy legyen növekedés, belső növekedés mindenképp. Ebből merítünk erőt, amikor búcsúzunk Tőled, de hiányodat mindig érezzük.

Kaiser László

Bárdos Attilát 2015. március 4-én Budapesten érte a halál. Hamvait a Farkasréti temető őrzi.

„Olyan ember számára, aki szellemi életet él, nincs halál. Csak az nem hisz a halhatatlanságban, aki soha nem gondolkodott a halálról. A halál nem semmisíti meg az életet, csak elválttatja.”

Tolsztoj